

Kirke og kultur i Hovedstaden

Gregersen, Niels Henrik

Published in:
Den indre by: Kirkemagasinet

Publication date:
2015

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Document license:
[Ikke-specificeret](#)

Citation for published version (APA):
Gregersen, N. H. (2015). Kirke og kultur i Hovedstaden. *Den indre by: Kirkemagasinet*, 7(2), 4-5.

KIRKE OG KULTUR I HOVEDSTADEN

AF NIELS HENRIK GREGERSEN,
PROFESSOR I SAMTIDSTEOLOGI PÅ KØBENHAVNS UNIVERSITET

Kultur er vaner, sagde socialdemokraten Hartvig Frisch. Men kultur er naturligvis også uvaner. Der findes voldskulturer, der bliver til selvopfyldende vold hos dem, der lever i dem. Det ser og hører vi om på TV. Men for det meste er kulturer dog vanedannende på den gode måde.

Kultur har ikke bare at gøre med fin-kultur. Det er ikke kun kulturelt at gå i Det Kongelige Teater, men også at vandre rundt på må og få i byens rum. Her er der både trængsel, som på Strøget, og på de brede pladser, hvor man kan standse og puste ud.

Indimellem er der så bygninger, der rager op, fx citykirkerne. Vor Frue Kirke, Trinitatis Kirke, Helligåndskirken og Marmorkirken er de store eksempler i indre Københavns byrum. De er alle omgivet af pladser, og deres placering siger noget om kirkens plads i kulturen. Vor Frue Kirke deler plads med Køben-

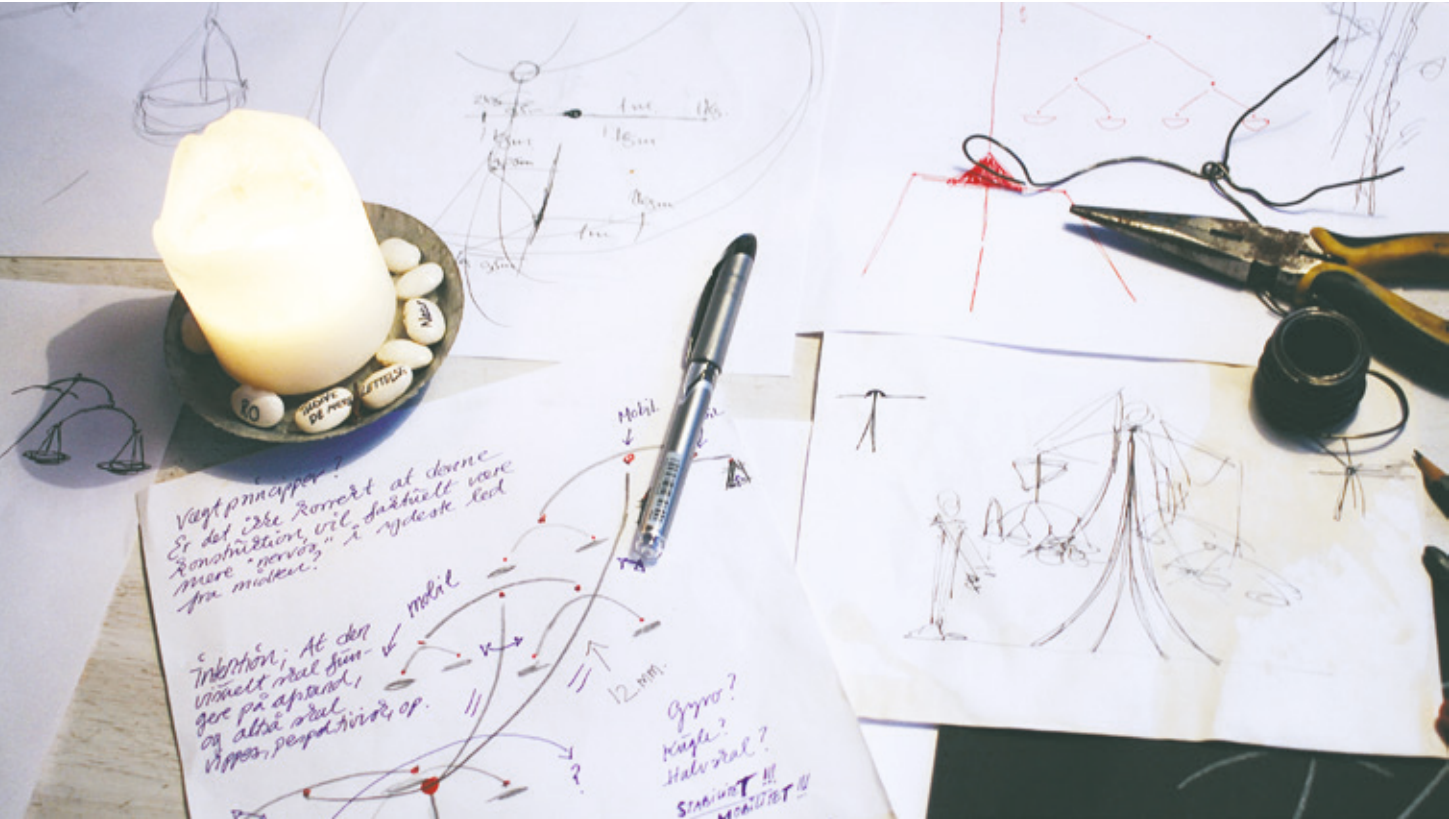
havns Universitets hovedbygning. Tilsvarende blev Trinitatis Kirke bygget af Christian d. 4. som kirke for universitetets professorer og studerende, passende placeret lige over for Regensen, og med det indbyggede stjerneobservatorium, vi kender som Rundetårn.

I det københavnske byrum slynger det verdslige og det religiøse sig ind i hinanden. I den forstand er der noget forkert i at tale om kirke *og* kultur, som om det er to forskellige ting. Kirken eksisterer *som* kultur. Jeg vil skyde på, at ca. halvdelen af den levende musik, der opføres i Danmark, opføres i kirkerne. Heldigvis hører vi også musik derhjemme, og i bilradioen. Det hører nemlig med til en god kultur, at ingen har patent på den. I kulturen er vi ligesom del af et flow, og vi kan ikke sige, hvornår kulturen begynder, og hvornår den hører op.

Det særlige ved kirkens kultur begynder allerede midt i alle almindelighe-

derne. ”Du skal elske din nabo som dig selv”. Men så snart vi bruger ordet ”næste” i stedet for ”nabo”, vider perspektivet sig ud. Vi kan ikke længere sige, hvem der er vores næste, indtil de banker på vores dør, eller vi opdager, hvem der har brug for vores hjælp, også langt uden for nabolaget. Næstekærlighed er en religiøs ide, der er lavet for at ændre på vores kultur. Selvgodheden har fået grænser.

Er der da overhovedet noget som helst særligt i kirkens rum? Noget som katedralerne særligt fortæller os? Med et fint ord kan vi sige, at det drejer sig om transcendens. Katedralerne strækker sig opad og ud til siden, og der er gerne strøet små stjerner og engle oppe i loftet. Her er der højere til loftet end til loftet. Tænk hvis vores hele verden kun udspillede sig i små lave rum, hvor loftet ikke peger ud mod himlen, og væggene ikke åbner sig mod lyset og dets hori-

Kirkens kultur er således også en modkultur. Den siger nemlig, at et menneskes identitet ikke ligger i sit CV.

sonter? Det ville være ligesom at leve i gråvejre alle vores livs dage.

Samtidig bliver vi i kirkens rum kastet tilbage på os selv. I Trinitatis Kirke står præsten foran et stort barok-alter med et stort kors i midten og engle strøet rundt om. Men ved korsets fod ligger der et kranium. Så er det sagt, præst! Det gælder nemlig også dig!

De fleste af os sætter sig indimellem på en bæk. Kirkebænken er et bræt – et fælles bræt. Her er ikke høj eller lav. Selvom jeg sidder alene med mig selv, er det i længden svært at føle sig helt ensom her. Vores sind vider sig ligesom

udefter. Kognitionsfilosoffer taler om ”det udvidede selv” (*extended mind*). Når vi hører musik, glemmer vi os selv og tager del i tonernes og melodiernes bevægelser, som strækker os ud over os selv. Det er ikke os, der synger sangene, men sangene synger sig frem i os. Der er et ”mere” (en transcendens), uden at vi kan sige, hvad det lige er.

Også naturen fungerer som en slags katedral. ”Hele verden er fuld af Bibel”, sagde Martin Luther, der også kaldte fuglene for ”verber i Guds sprog”. Men i kirken kommer i tilgift også ordene ned over os, ligesom små lyskastere. I kirken hører vi ord, vi ikke selv lige ville have brugt. Hvem véd lige, hvad ”nådens regn” er? Men vi véd, hvad det vil sige at blive blødt op, når vi har været låst fast. Skuldrene må gerne løsne sig lidt.

Det hører med til kirkens kultur, at den beforder langsomheden. Der er noget at vente på. Vi véd ikke helt hvad. Indtil

da lever vi i et mysterium, der kun langsomt lukker sig op. ”Det har slet ingen hast for den, der tror”, lyder et gammelt ordsprog.

Men kultur er også kamp, som Poul Henningsen sagde. Kirkens kultur er således også en modkultur. Den siger nemlig, at et menneskes identitet ikke ligger i sit CV. Frit efter Paulus kan man sige, at den, der har et flot CV, skal leve, som om han eller hun slet ikke havde noget CV, mens den, der ikke har et CV at skrive hjem om, skal leve, som om man havde et flot af slagsen. I hele universet er det nemlig kun lige dig, der er dig. Men samtidig er du en del af et meget større curriculum – et livsforløb hvor alle andre individer og fællesskaber er med. Også dem du ikke kender, og dem du ikke lige kan lide. At fællesskabet er dybt og bredt viser, hvem Gud er. Transcendensen er midt iblandt os. Den begynder hér. Men den ender ikke her.